

Suset i venerne

Søndag den 27. januar 2013, 16:13

William S. Burroughs' debut-roman fra 1953 er en litterær klassiker, der giver et frygtindgydende indblik i narkomanens forkvaklede hverdag.

Man plejer at sige, at Keith Richards fra The Rolling Stones er et levende bevis på, at det ikke er stofferne, der slår en narkoman ihjel. Det er derimod de kolde trapper, de urene nåle og så videre alt det, Richards på grund af sin formue har kunnet undgå.

Beatforfatteren William S. Burroughs er dog til dels med til at afkræfte denne myte. Burroughs blev født i 1914 i en velhavende St. Louis-industri familie. Han studerede såvel engelsk og antropologi som medicin på forskellige universiteter, men droppede studierne, efter han i 1942 var blevet kasseret af militæret. Han ville gerne have gjort tjeneste i Europa.

Opbruddet bragte ham i forbindelse med stofmiljøet, og han påbegyndte en lang karriere som junkie, som vel egentlig ikke sluttede før han døde i 1997. I modsætning til Richards levede Burroughs en stor del af sit narkomanliv blandt gadejunkierne, og han vidste derfor alt om, hvad dårlige fix og afkogte vattotter fører med sig.

I det tiår, der fulgte, blev Burroughs tæt forbundet med en gruppe mennesker, som blev grundstenen i det, man kaldte »beat-generation«. Sammen med Jack Kerouac skrev Burroughs en roman i 1945, »And the Hippos were Boiled in Their Tanks«, som de dog ikke kunne få udgivet (den udkom først i 2008, længe efter begge forfatters død).

Allan Ginsberg var blevet grebet af Burroughs' brevskriverier og opfordrede ham kraftigt til at skrive fiktion, og under et flugtophold i Mexico i begyndelsen 50'erne på grund af narkoanklager i Louisiana påbegyndte han arbejdet med det, der senere skulle blive hans debutroman »Junkie« (1953) og fortsættelsen »Queer« (udkom først i 1985).

Tidsbillede af underverdenen

»Junkie« er en semibiografisk skildring af Burroughs stofmisbrugserfaringer, fortalt i en lakonisk, beskrivende stil af hans alter ego William Lee. Misbrugernes rutiner og evindelige jagt på det næste fix: pothovedernes adfærd, pushernes hverdag, lommetyvenes arbejdsformer, kunstnere, særlinge, hjemløse og bøsser.

Burroughs gav et ligefremt fortalt tidsbillede af en underverden, de fleste kun mødte som støj i gadebilledet. Han romantiserede ikke. Gav heller ikke »samfundet« skylden. Han beskrev det bare. Suset i venerne, jagten i gaderne på det næste fix.

Ginsberg kæmpede en brav kamp som Burroughs selvbestaltede litterære agent med at finde et forlag til »Junkie«, men ingen ville binde an med manuskriptet. Til sidst lykkedes det dog: Pulp-forlaget »Ace Books«, hvis chef var onkel til Carl Solomon (en anden beatnik), udgav den som del af en meget kulørt serie af dobbeltbogsudgivelser, der blev solgt for næsten ingen penge. Burroughs selv fik mindre end en cent for hver solgt kopi.

Siden blev »Junkie« så en klassiker ikke blot på grund af det tidsbillede, den tilbyder læseren, men også fordi den ligefremme stil i den grad blev en norm siden hen. Det lille forlag Løvens Forlag har nu givet os den i en fin nyoversættelse ved Rasmus Klitgaard Hansen i serien »Mesterlige debuter«. Og mesterlig, det er den.